

PLANINARSKI VJESNIK

OJSTRICA I GRINTAVEC

II.

Naš put na Savinjske planine išao je preko Kamnika. To je mjesto na glasu kao prijatno i hladovito ljetovalište i zračno lječilište. Gradić leži na podnožju Kamničkih planina, sa kojih neprestano struji svjež gorski zrak i tako stvara ugodnu hladovinu i za najveće ljetne žge. Mjesto je čisto i prijatno, stanovnici njegovi zgoljni Slovenci i vrlo susretljivi ljudi. U njem ima lječilište mrzlot vodom i kupalište na Bistrici; život je prilično jeftin i ugodan. Stoga Kamnik posjećuju svakog ljeta mnogobrojni gosti, medju kojima ima vazda oveći broj Hrvata. Bilo bi željeti, da ih bude i više, jer Kamnik može se natjecati i sa razvikanim alpinskim ljetovalištima i krasnim prirodnim položajem i svježim gorskim zrakom, pak i jeftinim i ugodnim životom. Ako naši ljudi svakako hoće da ljetuju ili da se odmaraju i liječe izvan svoje domovine, čuvstvo slavenske uzajamnosti trebalo bi da ih barem na to ponuka, da kraj jednakih prilika daju prednost slovenskim mjestima i krajevima.

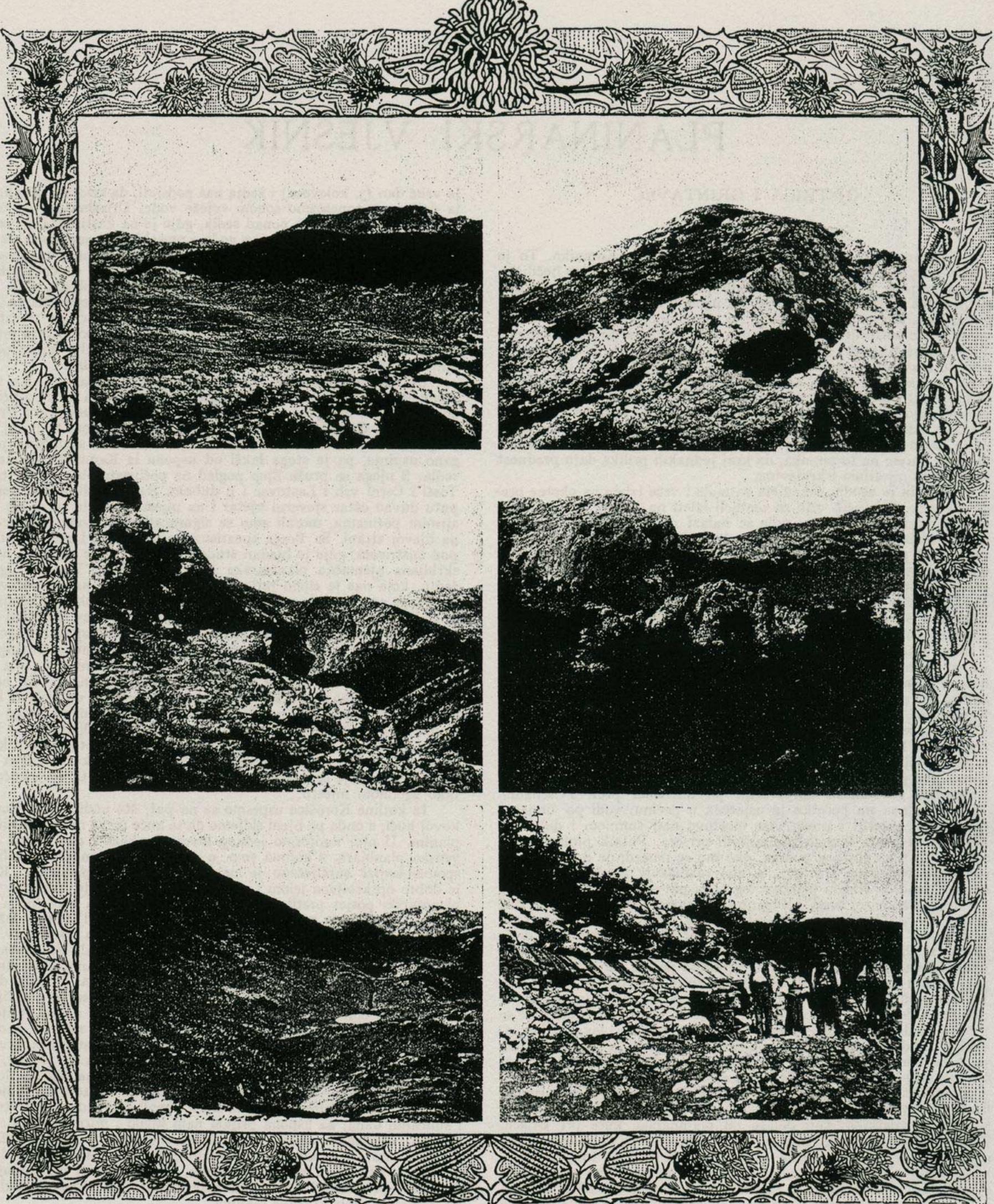
Kamnik je zgodno ishodište za male i veće izlete na okolne pregove i gore. Od većih vrlo su omiljeni izleti na Veliku Planinu i do izvora Kamničke Bistrice, gdje se nalazi dobro opskrbljena planinarska kuća slov. planinarskog društva. Do nje vodi put (tri i pol do 4 sata) po romantičnoj Kamničkoj dolini, koja je od Strahovice tjesna i većinom šumovita. Iz Kamnika vodi cesta kraj tvornice praha do Stahovice, gdje se u gostioni pri Korelju može dobiti vodič za Kamničke planine. Izvježbani planinari, ako imaju sa sobom Kocbekov slovenski planinarski koledar i njegovo djelce „Savinjske planine“ (sa kartom), ili barem Lechnerovu detailnu kartu (Željezna Kaplja i Kokra, zona 20), ne trebaju vodiča na Savinjskim planinama, jer su na njima dobro označeni planinarski putovi. Do Stahovice ljeti opći omnibus, a inače se planinar može od Kamnika dovesti kolima, da prikrati vrijeme puta. Od Stahovice do planinarske kuće u Kamničkoj Bistrici ima dobra dva i po do tri sata pješkog hoda. Tuj zakreće put na lijevo preko travnika, ide zatim opet po šumskoj cesti preko Hudog polja i lagano se uspinje sve do strmog klanca Kobilice. Ovdje se odvaja lijevo od šumske ceste i skreće na novu vrlo zanimljivu planinarsku stazu, što ju je prije par godina dala sagraditi Kamnička gradjanska korporacija po nacrtima prof. Frischaufa. Ta nova staza na početku je usječena u pećinu, vodi po umjetno izgradjenoj galeriji i preko više mostova nad šumnom i dubokom Bistricom i pruža mnogo zanimljivih prizora. Putnik prolazi jedan sat pokraj toga gorskog potoka, oko mu se nasladjuje dugim nizom slikovitih vodopada i virova, a uho razblažuje glazbom potočnog šuma i romona. Nakon jednosatnog hoda put se udaljuje od Bistrice i vodi po hladovitoj šumi, polagano se uspinjući prema kulu Bistričke doline. Za po sata dolazimo do pritoka Bele, koja dolazi s desne strane s obronaka Ojstrice i po dubokoj jarugi utječe u Bistricu. Malo dalje se nalazi Predoselj, prirodan most preko duboke Bistričke kotline udaljen nekoliko koraka od puta. Velika se pećina survala s obližnje gore medju kamenite obale Bistričina korita i ondje se zaustavila. Duboko pod tim mostom tutnji Bistrica, padajući silnim slapom u dubinu. Odatle ima oko 20 časova hoda do izvora Bistrice, gdje se u blizini nalazi slovenska planinarska kuća, kapelica i lovačka koliba. Nedaleko od ovih zgrada stoje pastirske kolibe i kuća seljaka Uršića, po kojem se obično i zove to mjesto. Put od Kamnika do Uršića ljeti je vrlo ugodan, hladovit i pun romantičke i zanimljivih prizora. U alpinskim dolinama bit će mu malo ravnih. Stoga na njem susrećeš dosta planinara, koji se vraćaju sa Kamničkih planina, pa velik broj kamničkih izletnika, koji dolaze od planinarske kuće pri Uršiću. Ta kuća dobro je opskrbljena svježim jelom i pićem i pripada medju najbolje posjećena slovenska planinarska skloništa. Ima kuhinju, blagovaonu, spavaonu za muškarce (7 postelja) i posebnu za gospodje (5 postelja), a na tavanu je 14 običnih planinarskih ležišta. Zgodna je i kao gorsko ljetovalište i kao ishodište za planinarske izlete. Odatle vode tri puta na Kamničke planine: za 3 i pol sata dolazi se na Kamničko sedlo, gdje se takodjer nalazi slovenska planinarska kuća, nadalje za 3 i pol sata na Kokrsko sedlo (gdje je njemačka Zoisova kuća) i dalje za 2 i pol sata na Grintavec; napokon otuda vodi put i na Ojstricu i u Kocbekovu slovensku planinarsku kuću pod njom (oko 5 sati hoda). Taj treći put odabramo nas dvojica i u rano jutro krenusmo natrag po planinarskom putu prama Kamniku i nakon polsatnog hoda stigosmo do uvale, kojom teče potok Bela. Tu na lijevo skrenemo u uvalu i po sjenovitom putu uz potok najprije se polagano uspinjemo, a onda (od točke 772 m.) postaje put sve strmiji i naporniji i prelazi na lijevi obronak gore. Malo više pomenute točke odvaja se na lijevo novi planinarski put, koji vodi po Belskoj dolini s lijeve strane gore Dedec do neopskrbljene njemačke kolibe „Korošice“ pod Ojstricom. Taj put označen je na Lechnerovoj karti, a nema ga na Kocbekovoj od g. 1903. Sudeći po crtama na karti duljina bit će mu po prilici ista, kao i desnom putu preko sedla Presedljaja i Vršica s desne strane Dedeca, kojim smo mi krenuli. Do spomenutog sedla put je strm i naporan. Kad stigosmo do pastirske kuće „u Bregu“ pod sedlom, odlučimo, da se malko odmorimo. Bio

je vruć dan (3. kolovoza) i žedja nas podsjeti, da smo zlo učinili, što iz doline ne ponesosmo sobom svježe vode. Utješimo se, da ćemo vode naći na Vršicama ponad sedla, gdje je na karti označen izvor. Ali nas ta nada prevari, jer ove godine presahli su mnogi gorski izvori radi velike suše. Dok smo se tu odmarali, zamjetimo, kako sa suprotog strmog gorskog vrha Konja (1832 m) trči čopor divokoza i strjelimice juri po vrletnim pećinama u dolinu. Uplašila su ih dva planinara, što su se u taj par sa toga šiljastog vrha spuštala na Presedljaj na putu na Ojstricu. Naperismo dalekozor, da uhvatimo rijetki taj prizor. Kad su divokoze projurile 200—300 metara prama dolini, zaustave se na zelenom obronku i stanu dalje mirno pasti, samo je jedan mužjak stajao na straži na izloženoj litici.

Kod sedla Presedljaja (1612 m.) putovi se križaju: jedan vodi desno preko Konja na Veliku Planinu, drugi ide prema istoku u Belsku dolinu, a treći na lijevo i uzbrdice prema sjeveru vodi preko Vršica na Ojstricu. Od sedla do Praga pod Dedcem (2020 m.) traje taj put i pol do 2 sata, samo je na nekim mjestima strm, a inače se polaganu uspinje, pa je stoga lakši od uspona iz Kamničke doline do sedla. S njega se pruža lijep pogled na pećinaste obronke Ojstrice: Tosti i Černi vrh i Lastovec i u duboku Belsku dolinu. Na tom je putu duvao oštar sjeverni vjetar i na mjestima, gdje staza ide nad strmim pećinama, morali smo se sigurnosti radi hvatati za pećinu na lijevoj strani. Sa Praga spustimo se u duboku i zelenu kotlinu pod Ojstricom, gdje je hladan studenac i malo dalje od njega neopskrbljena njemačka planinarska kuća „Korošica“. Tu smo ugasili žedju, koja nas je cijelo prije podne mučila i put nam oteščavala. Od Praga na desno ide put prema Kocbekovoj slovenskoj planinarskoj kući, koja se nalazi nešto niže u drugoj uvali, na t. zv. Moličkoj planini, oko dva sata udaljena od vrhunca Ojstrice. Pristup do nje zgodan je samo za one, koji dolaze iz Luča ili Robanova kuta u Savinjskoj dolini, dok za putnike iz Kamničke doline, sa Kamničkog sedla i iz Logarske doline leži odviše na strani i svakako prenisko. Taj nedostatak je ponukao revnu Savinjsku podružnicu, da je odlučila za koju godinu podići oveću planinarsku kuću „Kocbekov dom“ na Pragu pod Dedcem ponad kotlinе Korošice i nasuprot samoj Ojstrici, i to kraj puta, što vodi iz Kamničke doline na Ojstricu. Ljetos se već krčio gornji put, kojim će se dopremati gradivo za novu kuću. Posjet Ojstrice bez sumnje će znatno porasti, kad se podigne ta nova kuća na tako zgodnom mjestu.

Iz kotline Korošice uspesmo se na put, što vodi prama Kocbekovoj kući, a onda po njem sidjemo da te kuće (1744 m.) na Moličkoj planini. U njoj nadjosmo jednog lovca divokozā i dva mlađa slovenska planinara, s kojima smo u skupnoj spavaonici prenoćili. U spomen-knjizi zabilježeno je nekoliko hrvatskih planinara. Kuća je dobro opskrbljena jelom i pićem, ali nema sumnje, da je za veći planinarski posjet pretjesna: u sobi ima ležište za 6 osoba, a na tavanu za 10. Nije nadalje zgodno, što je ognjište i skupno ležište u istoj sobi. Pokraj te kolibe diže se lijepa jubilejska crkvica sv. Cilira i Metoda, u kojoj svećenici planinari mogu misiti. Uz Kredaricu na Triglavu ima takodjer takva crkvica. U toj je planinarskoj kućici pisac ovih redaka zajedno sa planinarskim drugom A. H. prije dvije godine proboravio više kišovitih dana, uzalud čekajući na lijepo vrijeme. No čim smo tada odavle sišli u Kamničku dolinu, vrijeme se razvedrilo i glavice Savinjskih planina ukazaše nam se kao za prkos u svem svojem sjaju i veličju. Razočarani smjesta se zaputimo u tirolske Dolomite, gdje smo se obilno odštetili za tu nedaču, jer nam je vrijeme prijalo i omogućilo više uspjelih uspona, kao na Monte Cristallo, Marmolatu, skupinu Rosengartena itd. No zato me je ljetos na Savinjskim planinama pratila sreća: imali smo redom šest vedrih i sunčanih dana, za uspona prijalo nam lijepo i mirno vrijeme, sa gorskih vrhunaca naužismo se do mile volje krasnih i jasnih vidika. Obojica smo s izletom tako zadovoljni, da smo odlučili do godine, ako bude zdravlja i zgodna vremena, opet se uspeti na Savinjske planine i preporučiti hrvatskim planinarima, neka pored Triglava ne zaborave ovih krasnih planina.

Sjutradan poslije zajutarka uprtimo svoje torbe i krenusmo na vrh Ojstrice (2350 m.). Od Kocbekove kuće vodi na Ojstricu lijepo izvedeni put slovenskog planinarskog društva i traje i pol do 2 sata. Polagano se uspinje i vijuga sve do grebena, a onda vodi po grebenu ili uz južni obronak grebena sve do najvišeg vrhunca. Taj put nije nimalo naporan, na nekim je mjestima osiguran žicom ili željeznim šipkama, a pruža veliko obilje krasnih vidika na sve strane. Osobito je zanimljiv i sjajan pogled sa grebena u Logarsku dolinu i u Robanov kut, pa na Planjavu i druge vrhunce Savinjskih planina. Prama sjeveru pećine Ojstrice strše upravo okomito i pogled u duboke ponore silno se doima planinara. Na najvišem vrhuncu skinusmo svoje torbe, potražimo slovensku spomen-knjigu u limenoj kutiji, upišemo svoja imena, a onda stadosmo razgledavati divnu panoramu. Kod toga nam je dobro poslužila „panorama Ojstrice“, što ju je izdala Savinjska podružnica slovenskog planinarskog društva i što je kao prilog dodana Kocbekovu planinarskom koledaru. Nakon planinarsko-estetskoga užitka malko založismo, da se okrijepimo za dalji put — strmi silaz u Logarsku dolinu. Prvobitno smo htjeli da krenemo preko grebenaste Planjave na Kamničko sedlo

1. DÔCI, OTRAGA VISIBABA JELOVAC 1600 m. 2. BABIN VRH 1760 m, LIJEVO VAGANSKI VRH 1798 m 3. POGLED SA BABINIH KUKOVA NA VISPOLJAN RUJNO 100 m. 4. KRK. 5. BABIN VRH 1760 I BABJE JEZERO 1600 m., SNIMLJENO SA VAGANSKOGA VRHA 6. PASTIRSKI STAN U DÔCIMA 1400 m.

i odanle da se spustimo na Okrešelj nad Logarskom dolinom, ali nas je od toga nauma odvratio pomenuti slovenski lovac u Kocbekovoj kući, jer da je taj put dalek, opasan i pokvaren. Kasnije doznamo, da je kraći od našeg silaza preko Škarja u Logarsku dolinu, da je nedavno popravljen i siguran. Preporučio nam je spomenuti silaz po svoj prilici zato, što je htio da mu ne smetamo u lovu na divokeze na Planjavi. Silaz sa Ojstrice ide prilično strmo i u zavojima po jugozapadnom grebenu sve do sedla, a onda se spušta južno do puta, koji od Korošice vodi na Škarje i Planjavu. Malo dalje silazi u duboku kotlinu, gdje smo na sniježniku napunili svoje boce vodom za dalji put, jer nam rekoše, da na našem putu nema vode sve do Logarske doline. Od sniježnika put se strmo uspinje na sljeme Škarje (2127 m), gdje smo stali, da prijatelj dr. A. P. može načiniti nekoliko snimaka. Nakon kratke stanke počnemo da silazimo niz strmo i lomno Škarje po označenom putu prema sunovratnom klancu Grlu, u kojem smo se dosta namučili i napokon umorni stigli pod večer do Logarove pastirske kuće (912 m.) u istoimenoj dolini. Po karti sudeći to je najbliži spoj Ojstrice sa Okrešljem, pa budući smo još istog večera htjeli doći do slovenske Frischaufove kuće na Okrešlu, krenusmo ispod Škarja na lijevo tim putem i ne sluteći, da je tako dug i naporan. Staza je doduše crvenom bojom označena, ali je na rijetkim mjestima izgradjena i prokrčena i tek na jednom mjestu donjeg dijela u pećinu usječena i žicom osigurana. Tegotni taj put ide sad po debelim grudama odronjenog kamenja, sada preko skliske trave, sada niz pećinaste tjesnace. Planinaru se u toj gorskoj jarugi svaki čas čini, da će sad na stići u dolinu, a kad tamo za malo oapaža, da je to bila optička varka i da je dolina još duboko pod njim. Lakši je drugi put, što ispod Škarja ide na desno pod Ojstricu i vodi preko Klemenšekove planine u Logarsku dolinu. No kako taj put na karti izgleda znatno dulji, odabramo lijevi put kroz Grlo, što smo kasnije žalili. U Logarovoj pastirskoj kući ponudiše nas izvrsnim kiselim mljekom i konakom na sjeniku, što smo dakako veselo i zahvalno prihvatali. Da nam je počinak na mirisnom sjenuvan redno prijao nakon tako tegotnog puta, samo se sobom razumije. J. P.

NA VELEBITU

(Nastavak)

Treća je šumarska kuća u Velikoj Paklenici. To je od kamena i cementa gradjena zgrada sa tri male prostorije, a vlasništvo je dalmatinske šumarske uprave. Ta je kuća gradjena na kraju Velike Paklenice, tik uz ponornicu potok Paklenicu, a na visini od kojih 300 m. Okružena je sa svih strana bukovom šumom. Uspneš li se na mali goli obronakiza nje, ugledaš na okolo prekrasnu panoramu. Dolje pravcem prema moru ruše se strme pećine u klanac Velike Paklenice, koja vijuga poput zmije. Pravcem od sjevera prama jugu od Debelog brda pa sve tamo do Sv. Brda množina je vrhunaca i kukova, od kojih se ističe Crveni kuk i Babin kuk, najmarkantniji vrhunac u tom nizu bregova, a po svojem obliku i pećinama na vrhuncu podsjeća živo na Klek kod Ougulina. Na sve te vrhunce dali bi se poduzeti jednodnevni usponi, ako bi bila planinarima na raspolaganje i za noćenje ova kuća, vlasništvo zemaljskoga erara. Da li će se ta dozvola moći kada ishoditi, teško je reći, pogotovo nakon iskustva, što ga je šumarska uprava imala sa nekim talijanskim izletnicima iz Zadra prije 2 godine, kojima je stavila na 1 do 2 dana kuću na raspolaganje, a oni su za zahvalu razorili cijeli unutarnji uredaj. No nema sumnje, da će od slučaja do slučaja šumarska uprava pojedincu dopustiti noćenje u toj kući, što se je zabilo prošle i ove godine dobrotom šumarskog nadzornika u Benkovcu g. Odlaseka. Kod kuće u Paklenici naći ćeš uvijek pastira i seljake, koji iz Selina i Starog grada polaze sa stadiom ovaca i koza na pašu, ili u šumu po drva. Jedno deset časaka od šumarske kuće na jednoj maloj strmo položenoj livadi sagradio je od kamena kućicu i ovčji tor pastir Dujam Knežević, i to upravo ispod okomitih pećina Crvenoga kuka. Sa toga obronka, koji se zove „Dujma Kneževića stan“, vrio je lijep pogled u kotlinu Paklenice i na okolne vrhunce, koji je okružuju. Od tih su neki obrasli gustom šumom kao Klimenta, Mozak, Suha Draga itd.

Iz Paklenice mogu se poduzeti vrlo lijepi i zahvalni izleti na okolne vrhunce. Medju najljepše planinarske izlete iz Paklenice ide bez sumnje izlet na Klimentu, Močila, Ivine Vodice i Sv. Brdo. Jednodnevni izleti i usponi mogu se izvesti na Buljmu i Đoce, na Rujno, na Babin Kuk i Crveni Kuk, Klimentu i Močila, te na pojedine vrhove i kukove, koji zatvaraju Veliku Paklenicu. Neke od ovih putova markirao je odbornik hrv. planinarskog društva Ivo Juričić u društvu sa potpisanim, pa se sada ti putovi mogu preporučiti planinarima kao zgodna izletišta. Tako je crvenom bojom označen lijepo izvedeni šumski put, što vodi iz Paklenice (kod šumarske kuće) na Klimentu, koji se u laganim serpentinama uzdiže na 900 m visine i prolazi kroz hladovinu bukove i borove šume. Na mjestima, gdje su strmine i rivine, koje nisu obrasle šumom, otvara se lijep vidik na Vaganski vrh, Babin Kuk i Sv. Brdo, koje se u čunjevitom obliku uzdiglo iz mnoštva krševitih bregova, što ga okružuju. Od Paklenice na vrh Klimente traje taj put 2 do 2 i pol sata. Na vrhu Klimente vodi put kroz staru borovu šumu, u kojoj osvježuje čovjeka ugodni miris crnogorice. Odavle ide jedan ogrank put u niža Močila, u kojima se nalaze tri do četiri pastirska stana sa ovčjim torovima.

Ovdje ljetuju seljaci iz Selina i kose travu, koju na ledjima nose k moru u Seline. Na izlazu iz borove šume vodi put kroz oveču gorskiju livadu, u kojoj je knez Borelli sagradio kućicu sa jednom prostorijom kao zaklonište radnicima, što su ondje tražili rudu i kameni ugljen. Ova je kućica danas zapuštena, te služi pastirima, da u nju zaklone blago za oluje i nevremena, pa je za to u njoj užasan smrad i nečistoća. Kad bi se planinarsko društvo zauzelo kod vlasnika njezina, da se kućica uzmogne urediti kao zaklonište za planinare, bila bi to za izletnike velika blagodat, jer je ta kuća upravo na polovici puta iz Starog grada na Sv. Brdo, za koji put treba danas čitavi dan, a za slabijeg pješaka i do dva dana hoda i uspinjanja. — Od Močila, odnosno od ove Borellijeve kućice vodi dalje crveno markirani put preko nekoliko grebena, rivina, gromača i šuma do Ivinih vodica (1200 m) pod Sv. Brdom (1760 m). Na tom putu tik pod Ivinim vodicama vodi put kraj jednoga rova, gdje je knez Borelli kopao željeznu rudu. Nad tim rovom, kojih pet časaka hoda, sagradio je takodjer kućicu sa jednom prostorijom, koja isto tako služi danas pastirima za zaklonište blagu. Ivine vodice jesu zapravo jedan mali izvor, koji su radnici iščistili i ogradili drvenim daskama, tako da se u njemu skuplja svježa voda, koje imade uvijek nekoliko litara u toj ogradjenoj prostoriji, pa je ta svježa voda prava blagodat za pastire i seljake, koji prolaze onim krajevima za vrijeme ljetne žage i suše. Nemalo se iznenadih, kad smo na Ivinim vodicama na zelenu pašnjaku našli pastira, gdje čita i pjeva narodne pjesme o Milošu Obiliću. Od kućice na Ivinim vodicama (1200 m) vodi zeleno markirani put na Sv. Brdo, što ga je dala označiti dalmatinska šumarska uprava. Na cijelom ovom putu od Paklenice do Sv. Brda naći će planinar mnoštvo prirodnih krasota i vidika, medju kojima je najljepši vidik sa Močila u prodore i sunovrat Male Paklenice, na Jervkovac, Kom i Sv. Brdo; pa na Novigradsko more, Dalmaciju i otoke.

V. Cvetišić.

(Nastavit će se)

„SPAROŽNA PEĆINA“ BLIZU KASTVA

Istočna Istra, taj čarobni kraj, koji je Opatija razglasila na daleko i na široko, krije u svome kosturu od suroga vapnenca mnogo toga, što bi moglo da zadivi turista i izletnika.

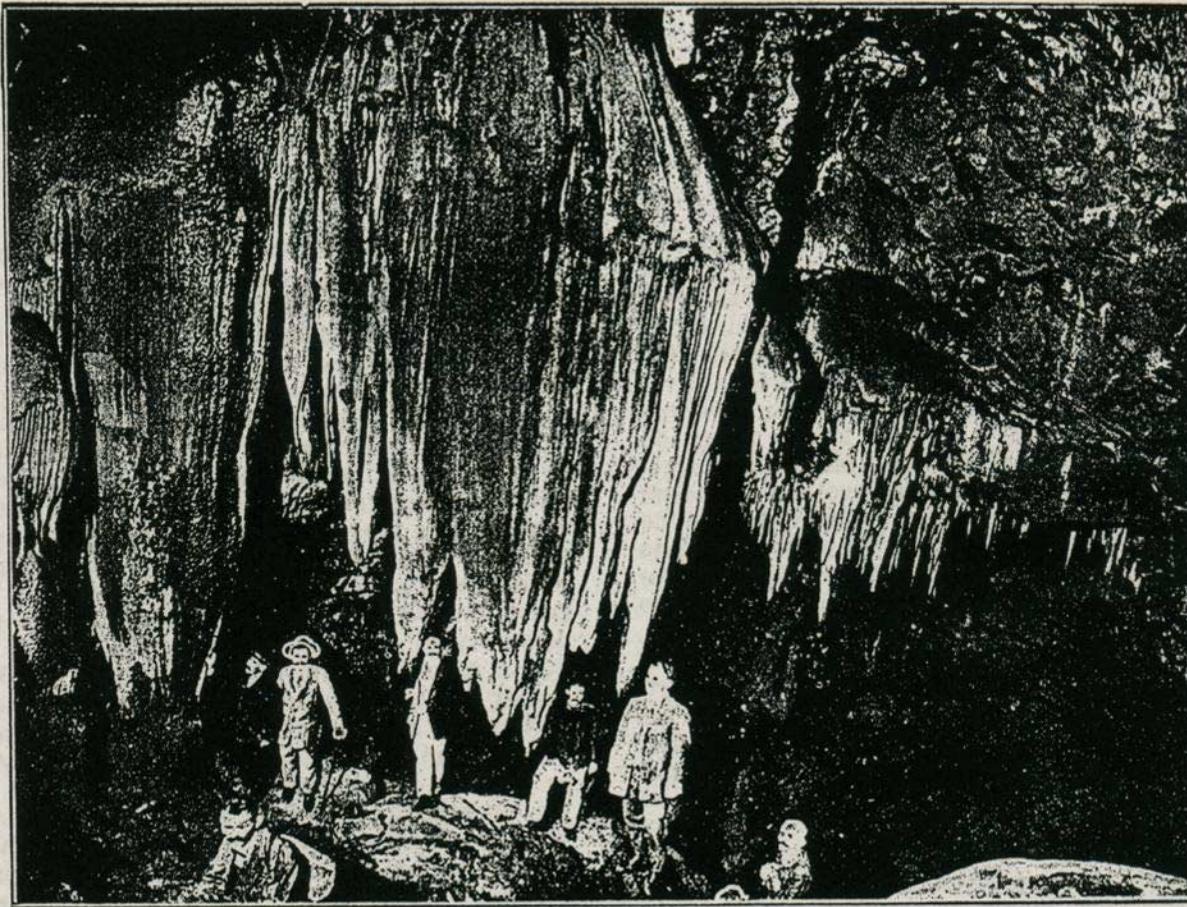
Na Učki, baš pokraj Svatista, ima ljevkasti jaz, a mnogi tvrde, da mu je dno veoma duboko u planini. Tu je veliko, podzemno jezero, koje je po svoj prilici spojeno s Kranjskim jezerom na otoku Cresu. Pokraj Kontride (na medji Riječkoj) otkriše nedavno spilju, u kojoj ima lijepih siga.

Sigurno je više takvih spilja izmedju Učke i Rječine (Stanići, Permani, Breza), ali je „Sparožna pećina“ do sada najbolje poznata. Prvih dana mjeseca augusta 1911. iznenadila nas je u „Wiener Illustrierte Zeitung“ slika ljepe sige iz te kaštavske pećine. I opet mora da koji Nijemac „otkrije“ u našoj zemlji nešto, što smo mi već davno vidjeli i — zaboravili. Za tim bečkim listom požurila se i opatijska „Kur-u. Bade-Zeitung d. österr. Riviera“, da u svome broju od 2. septembra 1911. (br. 36, VI. tečaj) opiše „Sparožnu pećinu“ i donese uspjelu sliku. Od naših novina jedino je „Riječki Novi List“ donio god. 1909. (br. 153—157.) duži opis izleta u tu spilju. God. 1886. spominju je „Hrvatska“ i „Naša Sloga“. One spominju i mnjenje vještaka A. Hanke, o. kr. gorskoga inžinira u Trstu, koji reče: „Sparožna pećina“ leži u lijepo zašumljenoj dolini, a ulaz je osiguran zidom i drvenim vratima. Spuštajući se od ulaza nizbrdice, dolazi se u predvorje, gdje se nalazi nakapanoga kamenja u raznim oblicima, što čini na gledaoca, ako i ne veličanstven, a to veoma ugodan utisak. Uz strmu i vapnenom cijednom pokritu stijenu, stupa se po uklesanim stubama u više prostorija. Dalje nalaziš tu studenaca, stalagmita, stalaktita i zavjesa razne veličine i oblike. . . . Po cijeloj pećini ima dovoljno zdrava zraka. Duljina pećina je oko 400 metara, visina 2 do 20, širina 3 do 15 metara. . . . Vrlo malenim troškom moglo bi se preuređiti štošta u samoj pećini, da se ista učini pristupnom inostranom općinstvu.“

Tako se je izrazio pred 25 godina vještak Hanke, ali se u „Sp. pećini“ malo šta radilo. Jedino je velezaslužni kastavski načelnik K. Jelušić nastojao koliko je mogao da stane na put lomljenju lijepih siga u tome tamnomet carstvu. Pod njegovim načelnikovanjem sagradio se put, koji od stacije Jurdani vodi po lijepoj šumici skoro sve do ulaza pećinastoga. U 1 i pol sata od Kastva, a u 1 sat od Jurdani (željeznička stanica povrh Opatije) čovjek se može dandanas prošetati bukovim i hrastovim šumama do špilje.

„Sparožna pećina“ ne pruža ništa izvanredno, ali svojim krasnim kamenjem, lomnim hodnikom i prostranim dvoranama u krilu zemaljskome ima u sebi nešto divlje, što pravi na izletnika veoma jak utisak. Ono polagano silaženje u utrobu zemaljsku, u tamni kraj, gdje čovječja ruka nije ništa preinacila i pokvarila, glavni je čar za izletnike u „Sparožnu pećinu“. Rijetki su oni, koji je pohadjuju, a da se po drugi i po treći put u nju svrate. Posjet nije naporan ni za noge ni za pluća.

Vještaci tvrde, da su sigurni svi znakovi, po kojima bi „Sparožna pećina“ morala imati druge dvorane i ulaze, koje još čekaju, da im tkogod otvori široka vrata. Tko zna, što se krije za onim visokim stijenama načičkanim blistavim zavjesima, poduprtim debelim stupovima, narešenim svijećama svjetlucave sige? Mi tvrdo vjerujemo u lijepu budućnost „Sparožne pećine“.

SPAROŽNA PEĆINA

Na svaki način vrijedno je i dandanas da se posjeti ta divlja kasavkska spilja, koja je eto počela da zanima i tudjince, jer ima nešto svoga, što je na osobiti način karakterizira.

Izletnik.

PLANINARSKE VIJESTI

Planinarski vodići. Hrv. planinarsko društvo ima na skladu sličnu zalihi planinarskih vodiča, i to „Vodič u goru zarebačku sa kartom“, cijena 40 fil., i „Vodič na Plješivicu i na Sv. Geru“ (u Žumberku), cijena 30 fil. Oba je vodiča sastavio iskusni planinar i dugogodišnji društveni odbornik gosp. Vjekoslav Novotni. Ti se vodiči dobivaju kod društvenog odbornika J. Pasarića, Ilica 32 ili kod društvenih povjerenika.

Prijave novih članova i naručbe društvenih znakova prima blagajnik g. I. Juričić, tajnik „Croatie“, nadalje spomenuti društveni povjerenici, kao i svi društveni odbornici. Članarina iznosi na godinu 6 kruna, a društveni znak stoji 2 krune. Preporučuje se društvenim članovima, da kod izleta vazda sobom nose društvene znakove, da tako pobudjuju zanimanje za naše planinarsko društvo i utiru put što uspješnijem razvoju planinarstva.

Planinarska kuća na Sljemenu. U 7. broju ovoga vjesnika razložimo, kako upravni odbor „Hrv. planin. društva“ nije mogao pristati na nepovoljne uvjete prvog zaključka gradskog zaustupstva od 8. svibnja 1911., pod kojima je htjela gradska općina dala dade svoju lugarsku kuću na Sljemenu na uporabu „Hrv. planin. društvu“. Tim povodom upravni je odbor podastro gradskom poglavarnstvu novu predstavku, u kojoj je među ostalim istaknuo, kako gradski lugar ne bi mogao ostati na Sljemenu, ako bi društvo u planinarskoj kući namjestilo svoga opskrbnika i kako bi ovomu bio potreban vrt i zemljiste za pašu, jer mora da vodi maleno gospodarstvo. Ujedno je odbor u toj predstavci predložio, da gradska općina dade lugarsku kuću sa nuzgradama i nužnim zemljишtem u zakup ili da sve skupa proda planinarskom društву.

Nato je pitanje o predaji lugarske kuće na Sljemenu ponovno pretreseno u samoupravnom odboru i gradsko je zastupstvo u skupštini od 4. rujna 1911. stvorilo ovaj zaključak:

I. „Hrv. planinarskom društву u Zagrebu daje se na uporabu počevši od 1. siječnja 1912. kroz 20 godina gradska lugarska kuća na Sljemenu sa nuzgradama t. j. stajom, sušom, pivnicom i kocima, nadalje vrt i pašnjak, kako je do sada uživao gradski lugar pod uvje-

tom: a) da društvo ima plaćati u ime priznanja vlasništva godišnje unaprijed 20 K; b) da ima urediti barem jednu prostoriju u kući za pristup općinstvu bez obzira na to, da li je tko član društva ili nije, i to bilo u sadašnjoj kući, ili u onoj, koju će za planinarske svrhe na mjestu sadašnje kuće podići; c) da adaptacije na kući ili nuzgradama ima obaviti društvo na svoj trošak, a za slučaj, da društvo ovu gradsku kuću poruši i mjesto nje sagradi novu planinarsku kuću, vrijede glede ove svih naprijed stavljeni uvjeti i naročiti uvjet, da kuća nakon izmaka uporabnoga odnošaja pripada gradskoj kući; d) ako nijedna stranka ne otkaže uporabe godinu dana prije izmaka ugovorenoga vremena od 20 godina, produžuje se uporabni odnosaj mučke na daljnju godinu dana i dalje vazda tako uz jednogodišnji otkaz. Ujedno je u istoj skupštini zaključeno, da se dokine mjesto gradskog lugara na Sljemenu. Poziva se slavno društvo, da se u roku od mjesec dana izvoli očitovati, da li na ovaj zaključak pristaje.“

Tim zaključkom došla je gradska općina u susret društvu, koje je odmah i prihvatio gornje uvjete i podneskom od 19. rujna o. g. o tom obavijestilo gradsko poglavarnstvo. Osim toga posebno izaslanstvo upravnog odbora, i to gg. potpredsjednici M. Broschan, predstojnik pravosudnog odjela, i prof. J. Pasarić i društveni gospodar prof. Vj. Novotni, podjose gradskom načelniku g. Janku Holjcu, da mu zahvale na povoljnom rješenju društvene predstavke i da mu iznesu neke želje i potrebe, koje su u savezu sa preuzećem lugarske kuće na Sljemenu. Gradska je načelnik vrlo ljubezno primio društveno odaslanstvo i obrekao, da će gradska općina, koliko bude iole moguće, ići na ruku „Hrv. planinarskom društvu“ u njegovu nastojanju oko podignuća podesnih uredba i proširenja planinarskog prometa na Sljemenu.

Što se tiče preinake u lugarskoj kući, može se za sada javiti društvenim članovima, da će društveni odbor, čim preuzme kuću, dati najprije cijelu kuću i društveni stan očistiti i popraviti, nabaviti potrebno pokućstvo i posteljinu, nadalje popraviti kuhinju, pivnicu i staju, zdenac očistiti i odvodne cijevi oko kuće položiti; istodobno kani namjestiti svoga opskrbnika, koji će biti dužan da u svakom pogledu udovoljava zahtjevima gradskih izletnika glede stana i opskrbe i da drži u pripravi sve vrsti jela i pića, što se obično traže u lako pristupnim i dobro posjećenim planinarskim kućama. Jednom riječju, odbor hrv. plan. društva hoće da uvede red u sljemenskoj kući i da od nje stvari privlačivu točku ne samo za planinare, nego i za ostalo općinstvo grada Zagreba.